

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 33

Sreda, 22. aprila 1936

Leto XI

Po poti konsolidacije naprej!

H pokrajinski konferenci svobodnih delavskih strokovnih organizacij v Ljubljani.

Dne 19. aprila se je vršila v Ljubljani v dvorani delavske zbornice četrta pokrajinska konferenca svobodnih delavskih strokovnih organizacij. Na konferenci je bilo zastopanih 85 podružnic svobodnih strokovnih organizacij v dravski banovini. Razen teh so bile zastopane razne delavske ustanove in mandatarji delavskih organizacij v socialnopolitičnih ustanovah. Navzočih je bilo tudi 18 gostov. V celoti 96 udeležencev.

Prvi je pozdravil konferenco s. Bogdan Krekić v imenu URSSJa. Kaznoč na razmere v državi je poudaril, da je delavsko gibanje v dravski banovini agilno in iniciativno. Politične razmere ovirajo razvoj v državi. Meščanske stranke vlačijo delavstvo v svoje vrste. Vendar mora delavstvo vedeti, da je njega zaščita le v svobodni strokovni delavski organizaciji, ki jo mora čuvati in krepiti. URSSJ želi, da svobodne delavske organizacije ostanejo tudi v bodoče vzor strokovnega gibanja za vso državo. V tem zsmislu želi konferenci najboljši uspeh.

S. Sedej pozdravlja konferenco v imenu Delavske zbornice. Položaj je težaven, plače padajo, narašča nezaposlenost, rudarska kriza prekipava na vrhunec, lesna industrija trpi, grozi pa kriza tudi kovinski in tekstilni industriji. Vse to pada na ramena delavstva. Kriza sili delavstvo v akcije. Boj se mora nadaljevati, zato je potrebna v delavskem gibanju neomejevana iskrenost in solidarnost.

S. Cerkvenik pozdravlja konferenco v imenu Cankarjeve družbe. Družba ima namen, pospeševati pravilno usmerjenje delavskih organizacij. Družba se strokovni komisiji zahvaljuje za podporo ter želi konferenci najlepši uspeh.

Došlo je tudi več pozdravov, tako od oblastnih odborov v Novem Sadu, Zagrebu in Sarajevu itd. Navzoči so bili centralni tajnik kovinarjev, predsednik kluba delavske zbornice, član uprave pokojniškega zavoda, tajnik delavske zbornice ter zastopnik »Delavske Politike«.

V predsedstvo konference so bili izvoljeni s. Fr. Leskošek, Krč (Kranj) in Ivan Mlinar.

O gospodarski politiki in položaju delavstva je v izčrpnem, jako poljudnem referatu poročal s. Uratnik. O njegovem referatu bomo še izpregovorili.

O sanaciji bratovskih skladnic, o stanju katerih smo tudi mi poročali, je govoril s. Pliberšek. Orisal je krizo, ki grozi, da bodo v dveh letih rezerve bratovskih skladnic izčrpane. Za sanacijo bi morala poskrbeti tudi država, kakor je storila Čehoslovaška. Vzrok propasti je pravilnik. Sanacija je mogoča le z obdavčenjem rudnikov in državno subvencijo.

S. Jakomin je poročal o nezaposlenosti in poslovanju borz dela. Novi pravilnik, ki je bil odrejen nekako avtoritativno, se izpremeni v zsmislu zahteve in sklepov ankete, ki se je vršila. Delavstvo po stoji obenem na stališču obveznega zavarovanja za nezaposlenost.

S. Čelešnik je podal kratek pregled stanja socialnega zavarovanja ter navedel vzroke, ki tudi socialno zavarovanje spravljajo v težak položaj. Zaostanki na prispevkih so veliki (pri nas 16 milijonov), med katerimi

je polovica delavskega denarja. Državnih subvencij ni. Zahtevamo volitve v socialne zavode in uvedbo splošnega starostnega in onemoglostnega zavarovanja. Niti pametni delodajalci niso proti uvedbi tega zavarovanja.

S. Petejan je poročal o razširjenju pokojniškega zavarovanja za nameščence v zsmislu tozadevnih resolucij. Pripomnil je, da se mora sporedno uvesti tudi splošno starostno zavarovanje.

Dalje je poročal s. Petejan o delavskem tisku in delavskem gibanju v daljših izvajanjih. Delavsko gibanje mora sloneti na lastni moči in na mednarodni solidarnosti. Prav mednarodni delavski solidarnosti se imamo zahvaliti, da pri nas reakcija ni bila hujša. Več posredovanj je bilo, ki so nas obvarovala pred najhujšim. Imamo svojo taktiko in svoje smerice, ki so bile sklenjene na konferencah URSSJa. Vsi pa imajo vstop v našo sredo; načela in taktika so pa obvezna za vse. Danes je najaktualnejša borba proti fašizmu. V tej borbi nas vrlo podpira strokovni in drugi delavski tisk, ki je poleg dobro vzgojenih funkcionarjev najvarnejši pomočnik v našem boju tudi v najkritičnejšem trenutku.

Važnejše resolucije k posameznim referatom še objavimo.

V razpravi je priporočal s. Pliberšek, da naj se nujno organizirajo tečaji za organizacijske funkcionarje.

S. Bricelj poroča, da so stavbeni podjetniki sestavili »črno« listo, na katerih je 400 do 500 stavbinskih delavcev, ki so zahtevali odškodnino za odpovedni rok po § 219. Ta akcija stavbenikov je grda in kaznjiva. — Omenja težko krizo v lesni industriji in industriji s kamnom.

S. Tome apelira na konferenco za pomoč. V malih obrtih je organizi-

ranje raztresenih delavcev mnogo težje kakor v industriji. Tam tudi ni odškodnine za nadure. Peki se že leta in leta bore za odpravo nočnega dela; toda vsa borba je zastoj.

Vršila se je daljša debata o delovanju Strokov. komisije in nje poslovanju, ki je izzvenela skoraj nemoteno v konsolidacijskem duhu in v želji, da se svobodne strokovne organizacije pojačajo v prid delavskih interesov, tako, da lahko rečemo, da je zavednost in volja našega delavstva povsem zanesljiva in solidna.

Predložena poročila strokovne komisije in resolucije je konferenca sprejela na znanje in odobrila.

Iz poročila posnemamo še, da so strokovne organizacije v dveletni poslovnosti pridobile v dravski banovini nad 2200 članov, tako da štejejo danes okoli 12.000 članov. To je jako razveseljav napredek v dobi krize in redukcij plač, ki tako silno grene položaj delavstva in izpodkopavajo splošno narodno gospodarstvo. O ostalem delovanju strokovne komisije smo itak sproti poročali v našem listu.

Konferenca je dosegla, da je delavstvo vedno pripravljeno manifestirati svojo solidarno enotnost.

Izvršni odbor:

Leskovšek Franc, predsednik; Čelešnik Rado, podpredsednik; Bricelj Niko, tajnik; Jakomin Lovro, blagajnik; Camernik Ivan, Arh Jurij, Prezelj Anton, Margetič Slavko, Bešter Alojzij; kontrola: Vidmar Franc, Koman Ivan, Svetek Franc.

V plenumu so še:

Ropret Ivan, Kralj Ignac, Hriberšek Avgust, Krč Franc, Karner Edo, Vuček Viktor, Pliberšek Franc, Košak Franc, Petejan Josip, Pibovec Rudolf, Dermastja Jakob, Bučan Fr., Šušteršič Franc, Ovsenjak Miško, Brezar Štefanija in Skrlj Pavle.

Vsemu delavstvu!

Mednarodna Strokovna Zveza v Amsterdamu je objavila vsemu delavstvu prvomajski proglas, v katerem pravi:

Zvesti tradicionalnem pomenu Prvomajske proslave pozivamo vse delovno ljudstvo, da močnejše kakor kdajkoli poudari svoje zahteve:

ZA MIR,

ZA TAK DRUŽABNI RED,

v katerem bo delo zavzemalo tisto mesto, ki mu pripada.

Še nikdar niso tako očitno in absurdno prišla do izraza GOSPODARSKA IN POLITIČNA NASPROTSTVA KAPITALIZMA, kakor danes. Tehnični napredek in kopičenje bogastev pomeni danes za delavce in narode povečanje siromaštva in še hujšo bedo. Še nikdar ni bil tako ogrožen notranji mir v posameznih deželah in sporazumno skupno življenje vseh narodov.

Delavci! Velike grozeče nevarnosti zahtevajo, da podvojite svoje napore in da povedete široke ljudske množice na pot k uresničenju naših socialnih in gospodarskih zahtev.

Da bi se enkrat za vselej napravil

KONEC SVETOVNI KRIZI,

je treba družbo iz temelja preobraziti, treba odpraviti kapitalistične monopole in njihove predpogoje. Za-

to zahtevajte IZVAJANJE 40-URNIKA kot prvi korak na poti družabne preobnove.

Da bi mogli končno prebroditi fašizem in vojne nevarnosti, ki iz njega izvirajo, se moramo pogumno boriti PROTI VSEM FAŠISTIČNIM DIKTATURAM, za demokracijo, svobodo in pravice delavstva.

Že danes se lahko reče, da je reakcija, ki se ji je v zadnjih letih posrečilo, da je pavaladala v celi vrsti dežel, že na umiku. Počasi toda sigurno osvaja spet nazaj zgubljena področja demokratične sile, ki so postale bolj bojovite in organizirane. Jasno je, da moremo najnovejše militaristične pustolovščine in vojne namere fašističnih diktatur smatrati za poskus, da bi obvarujejo prestiž, ki je očitno ogrožen.

Sile svodobe, miru in socialne pravičnosti morajo zmagati nad to zadnjo grožnjo s svetovno vojno.

Zmagali bomo, ako bomo odločno nadaljevali delo, ki nas združuje v neomajnem prepričanju.

Naprej v boj za obrambo naših pravic, za ustvaritev boljšega in pravičnejšega družabnega reda, za zagotovitev svobode, demokracije in vzpostavitev trajnega in pravičnega miru med narodi!

Mir je ogrožen

Abesinija doživlja zadnjo dejanje svoje tragedije.

Energični ukrepi Društva narodov, oslabljeni po diplomatičnih intrigah in sporih med Francijo in Anglijo, mobilizacija in koncentracija angleškega brodogradništva v Sredozemskem morju, vojaška pripravljenost v Egiptu so izvenle v nekako opereto ali če hočete tvorile so le kulise, ki naj dajo svojo tragedijo zaokrožen okvir.

Diplomati evropskih vellesil so ponovno podlegli premoči generalnih štabov in vojnih liferantov, ki so dobavljali material na obe strani, kod se je to dogajalo med svetovno vojno. Z njihovo pomočjo je zmagal duce, zavojeval ali po njegovem osvobodil ogromne teritorije, katere bo koloniziral z obubožanimi delavci in kmeti iz Italije.

Tuja zemlja in petrolej. Fašistični režim v Italiji je za daljšo dobo utrjen. Med tem bo duce premišljeval o novih pohodih. Njegovi apiteli po premoči niso neznani. Gospodstvo nad Sredozemskim in Jadranskim morjem je najbližji cilj rimskega cazarizma. Predpriprave za novo krvavo žaloigro so deloma izvršene. Klerofastična Avstrija in Hortijeva Madžarska sta tesno povezani z Rimom. Sklenitev tiranskega pakta je Albanijo spravila v popolno odvisnost od italijanske lire in ducejevega generalnega štaba. Bolgarija stoji še vedno izven balkanskega pakta. Obroč okoli Jugoslavije je skovan iz rimskega železa in tega gospodje Sušniki in Gömbösi niti ne prikrivajo. Proglasitev vojaške obveznosti v Avstriji je posledica okrepitve Mussolinija po zmagah nad Abesinijo. Mala antanta protestira in je uvedla diplomatsko akcijo na Dunaju in v Ženevi. Kako končajo take diplomatske akcije in posvetovanja raznih odborov trinajstih nam dokazuje Abesinija in zadnja londonska konferenca. Laval se ni mogel sporazumeti s gospodom Edenom, danes se pa z njim ne more sporazumeti g. Flandin. Napori Litvinova da dvigne avtoriteto Društva narodov in ustvari fronto demokracije proti fašističnemu imperializmu so do danes ostali brezuspešni. Gotovo pa je, da je Japonska ekspanzija oslabila sovjetsko diplomatsko aktivnost v Evropi in jo angažirala na Iztoku.

V tej čudni atmosferi in razdvojenosti bivše antante cordiale, to je Anglije, Francije in Rusije, je vstala nova velika nevarnost za mir v Evropi: Hitler. Njegov izstop iz Društva narodov, proglasitev vojaške obveznosti v Nemčiji, ponovna militarizacija Porenja in zadnji »plebiscit« v Nemčiji zgovorno kažejo na obnovev revanšne politike junkerske Velike Nemčije. Tretji rajh je z brezobzirnim cinizmom pogazil vse mednarodne dogovore.

Kje je tista tajna sila, ki je zmešala jezike francoski in angleški diplomaciji, da so se med seboj sprli, od kot tisto nerazumljivo javno mnenje, ki je zaslepilo močan socialistični blok Francije in delavske stranke Anglije, da se ne upre tej zgrešeni zunanji politiki svojih vlad? Ali je mogoče prišla vojna industrija vsled svojih prevelikih zalog v krizo? Ali je mogoče v zaprtih prostorih nekaterih generalštabov dozorel načrt nove razdelitve Evrope?

Nesolidarnost velikih in malih demokratičnih držav je postala naravnost sumljiva. Korak za korakom napreduje fašistični imperijalizem, dan za dnevom postojajo gospodje »führerji« bolj predrzni in trgajo na mednarodnih pogodbah in rušijo stabilnost evropskega mira. Posamezne države tekmujejo med seboj v oboroževanju javno in tajno. Izgleda, da je ni sile, ki bi preprečila bližajočo se katastrofo, ki naj uniči cele narode in njihovo kulturo. Društvo narodov in poklicna diplomacija ni zmogla preprečiti sedanjega položaja v Evropi.

Mislim, da bi bila dolžnost vseh onih narodov, ki so proti vsaki nasilni in osvojevalni vojni, ki so za popolno demokracijo, da napravijo radikalen poizkus direktnega sporazuma med narodi.

Sklieč naj se medparlamentarna konferenca vseh onih držav, ki hočejo odkrito in odločno preprečiti pretečo vojno nevarnost ter kulturno in socialno katastrofo. Narodi naj potom svojih predstavnikov direktno povedo, da je nasilje nad demokracijo vojna nevarnost in da vojne noco.

Kaj poroča „Rdeči križ“ o strahotah v Abesiniji

Abesinski poslanik Volde Mariam je poročal mednarodnemu »Rdečemu križu« v Ženevi, da so Italijani napadli postaje in bolnice »Rdečega križa« z bombami 13krat, bombardirali nezavarovane kraje 30krat, izvršili tudi 7 plinskih napadov, kar je v nasprotju z določbami ženevskega protokola v dne 17. junija 1925.

Po Sueškem prekopu so Italijani prepeljali v Abesinijo v času od 25. junija 1935 do 25. decembra 1935 45 ton iperita, 265 ton dušljivih in strupenih plinov ter 7483 plinskih bomb. Dne 4. januarja 1936 so pripeljali v Abesinijo z ladjo »Sicilia« 4700 bomb s solzilnimi in dušljivimi plini, s parnikom »Mavda« 185 požigalnih bomb in s parnikom »Antonietta« 400 tisoč dum-dumkrogel.

Jako malo je verjetno, da bi Italijani tega blaga ne rabili v vojni, marveč ga prevažali v Afriko samo za sport v afriških pustinjah.

Človek, ki ne razpolaga z nobenim prostim časom, človek, ki mora ves čas žrtvovati za delo kapitalistu, je manj kakor tovarna živina. Tak človek je zgolj stroj za ustvarjanje tujega bogastva, telesno zlomljen in duhovno poživiljen. In vendar kaže vsa zgodovina moderne industrije, da bo kapital delal na tem, da poniža ves delavski razred na to najnižje živalsko stanje. Kapital bo skušal to doseči brezobzirno in neusmiljeno, če ga ne ubrzdamo. K. Marx.

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevaja Talpa 72

Senjor Dour naju ni prav nič izpraševal, čemu odhajava. Mnogo se jih je že tako naglo poslovilo, zato se ni razburjal. Prav tako ni naju vprašal, ali bi morda vendarle ne hotela ostati. Zavedal se je pač dobro, da bi bilo prav tako brezuspešno kakor vselej, kadar se je kdo poslovil.

Stopil je k blagajni, kjer je sedela njegova žena, in vzel denar za naju. Potem ga je prinesel k najini mizi, ga položil nanjo in zopet izginil za buffet, ne da bi kaj zinil in ne da bi naju sploh še enkrat pogledal.

Potem sva šla k neki indijanski stojnici za kavo, popila kozarec kave in vprašala žensko, ali bi ne mogla svojih vreč do jutra shraniti pri njej. Zjutraj bi se vrnila, zajtrkovala pri njej in vzela zopet vreči.

Nato pa sva odšla zopet k senjoritam, kjer je bilo prijetneje kakor v pekarni.

Ko sva drugo jutro najprej posedala po klopi na trgu, sva odšla v caso de huespedes, kjer sva naročila vsak posteljo po petdeset centavov, vreči pa sva oddala v shrambo.

Če rečem posteljo, to docela ne drži. Večina postelj je bilo takih, kakršne smo imeli v pekarni; bile so viseče postelje iz platna. Midva pa sva do-

Ogromni dobički rudnika v Boru

Naši delavci na stopnji beračev. — Rudnik pa izkazuje 87 milijonov dinarjev dobička. — Ves naš izvoz v Francijo znaša 62 milijonov Din, francoski delničarji pa odnesejo od nas iz enega samega rudnika 100 milijonov Din dobička.

Da, bogata je naša zemlja, vsa mogoča bogastva skriva v sebi. Kapitalisti vseh narodov ustanavljajo podjetja, da izkoriščajo ta naša bogastva. Delavci so plačani po 2 in 3 Din, delajo po 10 in 12 ur, da je še več brezposelnih, ki jih hočejo nekateri spraviti v koncentracijska taborišča. Kapitalisti pa še cinično tožijo dan za dnev o strašni krizi, ki da jo preživljajo. V resnici pa vedno znova vidimo, da se posamezna kapitalistična podjetja okoriščajo s krizo in bedo ljudstva tako, da si ustvarjajo bajne dobičke, ki so bili mogoči samo še pri spekulantihi in liferanti med svetovno vojno.

Pravijo, da delavcem ne morejo

plačati več, da sploh zaposlujejo delavce iz socialnega usmiljenja, po drugi strani pa beremo dan za dnev: družba N. je izplačala delničarjem 10-odstotno dividendo, družba B. 20-odstotno, a vse je menda prekosila francoska družba »Mines de Bor«, ki izkorišča istoimenski rudnik bakra v Srbiji.

Družba bo izplačala svojim delničarjem 160-odstotno dividendo. Njen čisti dobiček znaša v enem samem letu 87 milijonov Din, dočim je plačala državi samo 2.700.000 Din davka. Dobiček te družbe je za 20 milijonov Din višji od vrednosti vsega našega izvoza v Francijo.

(Vesela Delavska Politika)

Boj proti fašizmu v Španiji

Delavstvo je zahtevalo prepoved fašističnih organizacij in je to tudi doseglo.

Dne 17. t. m. je bil v Madridu pogreb svetnika, To priliko so porabile fašistične zveze za demonstracijo proti demokraciji in za izzivanje delavstva.

Delavstvo Madrida je odgovorilo na to izzivanje z enournno protestno stavko ter zahtevalo, da vlada takoj razpusti fašistične zveze. Še tisti dan je ministrski svet razpustil fašistične zveze ter aretirati okoli tisoč fašistov. Fašisti se strasno bore proti le-

vičarski vladi, ker hoče obnoviti vso socialno zakonodajo, ki jo je diktatura ukinila ter je izvedla agrarno reformo. Delavci vseh smeri podpirajo vlado in je verjetno, da fašistična horda ne bo ovirala demokratičnega razvoja Španije.

Iz tega poročila je tudi razvidno, kje so vzroki nemirov v Španiji. Očeta teh poizkusov sta reakcija in fašizem.

Afrika in Anglija

V Ženevi so sklenili, da ne izvedo ostrejših sankcij proti Italiji, ker bi ne zalegle. Italija vztraja na kapitulaciji Abesinije, ko dosežejo Italijani glavno mesto Adis-Abebo, ki so ga Abesinci že evakuirali.

Italijanska poročila govore zopet o veliki zmagi na somalijskem bojišču, kjer so porazili Nasibujevo vojsko na levem krilu ter se že jako približali Harrarju in Džigdžigi.

Abesinci imajo še okoli 120.000 mož vojske. Mnogo več je najbrže sploh niso imeli, vsaj ne sposobne. Pritožujejo se pa Abesinci, da Evropa Abesincem noče dobavljati vojnega

materijala, čeprav ni sankcij proti Abesiniji, dočim ima Italija vsega v izobilju.

Po nekaterih vesteh zbirajo Angličje večjo vojsko v Sudanu, da varujejo svoje interese v Abesiniji. Z zavlačevanjem postopka proti Italiji pred Društvom narodov pride končno do izvršitve pogodbe med Anglijo, Francijo in Italijo glede delitve Abesinije iz leta 1906, dasi so te države ves ta čas prisegale na mirovno pogodbo in na vojni pakt. Če kaj nočem storiti, pač odlašam, da me razvoj prehití. V tem mednarodnem vprašanju — je bilo tako.

Pred veliko stavko rudarjev v Franciji

V severnem francoskem premo-govnem ozemlju so rudarji zahtevali neznačno zvišanje mezd in enako ravnanje z rudarji v rovih in na dnevu. Med organizacijama delavcev in delodajalcev se vrše pogajanja že nad tri mesece, toda brez uspeha.

Organizacija je končno sklenila, da stopijo dne 1. maja rudarji teh revirjev v stavko. Rudarji so opozorili

na to gibanje vse ostale rudarske revirje in njih organizacije v državi ter jih pozvali k solidarnemu nastopu. Tako se utegne zgoditi, da vstopi dne 1. maja okoli 140.000 francoskih rudarjev v splošno stavko.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

Zakaj protestira Gil Robles?

Ob priliki pogreba poslanca so fašisti v Madridu povzročili krvave spopade. Delavstvo je s protestno stavko zahtevalo razpust fašističnih organizacij. Vlada je zahtevi ustregla in zaprla voditelja fašizma.

Gil Robles sedaj odločno protestira pri vladi proti preganjanju njegovih ljudi. Ta Gil Roblesov korak jako zbuja sum, da gre mnogo krvavih dogodkov v Španiji na rovaš teh ljudi.

Preloma med Londonom in Parizom ne bo

Z ozirom na mednarodne dogodke (Nemčija, Italija, Abesinija), sta se Anglija in Francija zedinili. Obe države sta uvideli, da bi separatistično postopanje zrušilo Društvo narodov. Zato sta se zedinili, ne da bi v načelo opustili mednarodnih korakov v Afriki in proti Nemčiji, vendar v okvirju Društva narodov. Nemčija bo povabljen v Ženevo.

Odkrito priznanje avstrijskega kanclerja

Nameščenska zveza v Avstriji, ki je pofašistena, se je pritožila (v zvezi s Phönixovim polomom) zaradi razveljavljenja kolektivne pogodbe. — Kancler je deputacijo zavrnil ter med drugim izjavil: »Vem, da je za vlado le 10 do 15 odstotkov prebivalstva, zato pa vladamo diktatorično.«

Ta izjava dovolj jasno pove, kakšen nezmišle so diktature.

4807 kandidatov v Franciji

Za francoske parlamentarne volitve dne 26. aprila in ožje dne 3. maja je prijavljenih 4807 kandidatov. — Mandatov je 618. Volilna borba se razvija razmeroma mirno.

Vsaj enega novega naročnika bom pridobil vsak teden za

„Delavsko Politiko“

To mora biti trden sklep vsakega zaupnika, vsakega zavednega proletarca.

Sodrug! Ako boš to izvršil, uspehi ne bodo izostali!

njej se je bleščal ponosni napis »Hotel Continental — Kopeli podnevi in ponoči«. Tu v prednjem poslopju je stala soba pezo; v vsaki sobi je bilo dvoje postelj. Te postelje so imele mreže zoper moskito, dočim jih cenejše niso imele.

Te mreže pa niso bile mnogo vredne, ker so imele velike luknje. Razen tega je bil v njih shranjen dih tisočerihih najrazličnejših ljudi.

Kopel je bila res vso noč odprta. Bila je pršna kopel in za vsako kopel si plačal pet in dvajset centavov. Dobil pa si za to še milo in brisačo in brišelj iz bičja, ki si se z njim odrgnil. V vseh kopalnicah pa je kar mrgolelo ogromnih ščurkov. Vodovodna cev ni imela pipe, ki bi jo človek odprl, da bi začela teči voda, nego si moral prijeti za neko verižico in jo vleči. Pri kopanju si se mogel torej umivati samo z eno roko, dočim si z drugo vlekel za verižico. Če pa si se umival ali milil z obema rokama, si moral verižico izpustiti in tedaj je voda prenehala teči. Na ta način se je prihranilo mnogo vode, kajti voda je v teh krajih dragocena.

V cenenih spalnicah je bil ves mogoči mrčes, našel si v njih najrazličnejše tropske žuželke — vse seveda v tropski velikosti, samo moskiti so bili majhni. Veliki in zopni ščurki so tekali po posteljah in po stenah navzgor in navzdol in zdelo se je, kakor bi bile sobe njihove.

(Dalje prihodnjič)

Doma in po svetu

Ivan Pucelj — z dr. Mačkom? Ivan Pucelj je prekrstil svojo »stranko« zopet v JNS in kakor poroča, seveda »Slovenec«, pojde z dr. Mačkom, češ, da Pucelj »Kmetiški list« obžaluje nacionalnafašistično nasilje ter se dobrika dr. Mačku. Vendar po našem mnenju to za Pucelja ni nič takega, vsaj drugi delajo prav tako, pa si nič ne očitajo.

Cementni kartel. V Beogradu se je konstituirala družba »Cement«, ki bo imela monopolno pravico na prodajo vsega cementa v naši državi. Predsednik te kartelne družbe je inž. Miloš Savić, kot zastopnik TPD je v upravnem odboru njen ravnatelj dr. Vinko Vrhunc.

Konferenca balkanske zveze se bo vršila dne 3., 4. in 5. maja v Beogradu. Obravnavala bo mednarodne spore in turško zahtevo po ugotovitvi Dardanell.

Trgovina med Anglijo in našo državo. V petnajstih letih je uvozila naša država za 6.863.049.000 milijonov dinarjev. Trgovinska bilanca je torej pasivna napram Angliji okroglo za 5 milijard 300.000 dinarjev.

Potrdila za dajatve socialnega zavarovanja so proste kolkovine. Ministrstvo financ pojasnjuje z odlokom broj 16.777/36-111 z dne 16. marca 1936, da so potrdila o prejemkih dajatev socialnega zavarovanja, kakor hranarini, pogrebni, prevoznih stroškov itd. so v zmislu § 189 zakona o socialnem zavarovanju prosta kolkovine. Za potrdila o teh dajatah torej ne velja t. p. 33 taksne tarife.

Poulični boji v Lvovu. Praški »Socialdemokrat« poroča: »V četrtek popoldne so se ponovili delavski nemiri od preteklega torka. Med pogrebom smrtnih žrtve torkovih nemirov nekega 21-letnega delavca, katerega se je udeležilo nad 30.000 delavcev iz Lvova in okolice, je prišlo do težkih spopadov med delavci in policijo. Do prvih spopadov je prišlo v trenutku, ko so voditelji pogrebnega sprevoda proti oblastni prepovedi poskusili, da vodijo pogreb po glavnih ulicah Lvova. Policija je oddala salvo proti množici. Do spopadov je prišlo istočasno na več mestih. Policija je v štirih slučajih streljala. Krogle, polkajev so ubile 6 ljudi, 60 so jih pa težje ali lažje ranile. Spopadi med policijo in delavci so trajali v pozno noč. Delavci so postavili barikade.«

Socialne razmere na Poljskem. — Rdeči križ poroča, da je v petih okrajih poleskega okrožja 150.000 prebivalcev v nevarnosti, da pomro za gladjo, ker nimajo najnujnejših življenjskih potrebščin, a država daje premalenkostno podporo. Kaj se je treba čuditi potem, če se poljsko delavstvo energično bori proti groznim socialnim razmeram. Poljska je bogata kmetiška dežela, ki jo še vedno vlada poljska zlahta.

Generalni štabi so končali svoje delo. Posvetovanja francoskega, belgijskega in angleškega generalnega štaba so se po izjavah merodajnih krogov uspešno zaključila.

140 socialnih demokratov in komunistov v Nemčiji pred sodiščem. V majhnem mestu Zeitz blizu Essena so lani zaprli več sto ljudi (mesto šteje 40.000 prebivalcev). Od teh so jih 140 obtožili, seveda »veleizdaje«, ker so plačevali prispevke ilegalni organizaciji, širili letake in čitali prepovedan tisk. Mestece je industrijsko, ki je pa jelo pod Hitlerjevim režimom propadati. Že pred Hitlerjevim pa je bila uprava v delavskih rokah. Te dni se vrši ta proces tajno.

Azana napoveduje socialne reforme. Sedanji španski ministrski predsednik Azana je izjavil v parlamentu, da je vlada razveljavila vse odredbe iz časa Gila Roblesa, ki je hotel preprečiti vsako agrarno reformo. Uveljavijo se zakoni in sklepi, ki jih je izdala o agrarni reformi prva levorepublikanska vlada. Prav tako se spet uveljavijo po klerikalnih razveljavljeni socialni zakoni prve republikanske vlade. Poleg tega se bo izdal nov zakon o zaščiti delavcev, o reorganizaciji sodstva in o mestnih in pokrajinskih upravah.

IZ NAŠIH KRAJEV

Maribor

Letošnja delavska akademija

se ne bo vršila dne 9. maja, temveč radi dečjega tedna komaj dne 16. maja, kar naj vzamejo vsi interesenti na znanje.

Smrt zavednega sodruha. Dne 17. aprila t. l. je v tukajšnji bolnici umrl sodr. Piki Anton, pekovski pomočnik, star nad 70 let. Pokojni je bil soustanovitelj strokovne organizacije pekovskih pomočnikov v Mariboru pred 40. leti, ko so vladale v tej obrti strašne razmere in so bili pekovski pomočniki brezpravnimi sužnji. Sodr. Piki je do svoje smrti ostal zvest svojemu socialističnemu prepričanju. Bil je tudi dolgoletni odbornik organizacije in je radi svojega prepričanja bil mnogo preganjen od strani pekovskih mojstrov, kakor tudi od strani takratnih oblasti. Več let je bil tudi član Mariborske delavske pekarne, kjer je bil zaposlen. Pokojnemu sodr. Piki-u bomo ohranili trajen spomin. — Lahka mu budi zemlja!

Kdo organizira vajence? Pod tem naslovom namiguje neko klerikalno trbilo velikansko nevarnost, ki baje preti, ker so nekateri mladi delavci, med katerim je tudi nekaj vajencev, priredili par izletov v naravo. Niti tega skromnega oddiha ne privošči klerikalni list ubogim vajencem, zato se poslužuje najbolj ogabnih sredstev — denuncijanstva, namesto, da bi se potrudil sedaj, ko soodločuje na važnih mestih, da bi se končno tudi začela izvajati zakonita določila v zaščito vajencev in mladostnih delavcev. Čuvajte se denuncijantov!

Predavanje o delavskem socialnem zavarovanju je priredila mariborska ekspozitura Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Predaval je upravnik OUZD g. Stenovec. Iz njegovih izjavanj je bilo razvidno, da se nahaja bolniško zavarovanje delavcev v velikih finančnih težavah in to prvenstveno zaradi tega, ker delodajalci ne plačujejo prispevkov, ki jih delavcem sicer odtegujejo. Tako dolgujejo delodajalci, h katerim prištevamo tudi državo, delavskemu bolniškemu in nezgodnemu zavarovanju okrog 250 milijonov dinarjev. Merodajne kroge opozarjamo, da ta dolg brezobzirno izterjajo, ker zavarovanci nikakor ne bodo dopuščali, da bi bila sanacija delavskega socialnega zavarovanja izvedena na njih račun.

Konferenca o finančnem gospodarstvu. Interesenti socialnega zavarovanja iz skupine delojemalcev kakor tudi predstavniki delavskih strokovnih organizacij in delavski zaupniki, delavci in delavke, so vabljeni, da se udeležijo I. konference, ki se bo vršila v prostorih ljudske univerze v kinu »Apollo« v Mariboru, Miklošičeva 2, v torek, dne 28. aprila 1936 ob pol 19. uri z referatom: Ustroj in finančno gospodarstvo OUZD v Ljubljani.

Prihodnja občinska seja se bo vršila v četrtek, dne 23. aprila ob 18. uri v mestni posvetovalnici.

Pedagoška centrala v Mariboru priredi v dneh od 20. do 25. aprila 1935 v dvorani Ljudske univerze (prej kino Apolo) V. pedagoški teden s sledečim sporedom: 1. Ponedeljek, 20. aprila: Kako ohranimo otroke zdrave. Dr. J. Vrtovec, rav. Zdravstvenega doma. 2. Torek, 21. aprila: Pravilna zaposlitev dece v predšolski dobi. V. Rode,

Trbovlje

Produkcija in praznovanje. Čuje se, da produkcija na rudarju pada. Ako povprašuje paznik ali inženjer rudarja, zakaj ni toliko storitve, dobi odgovor, da rudar vsled izčrpanosti ne zmore storitve, ki se od njega zahteva. Da je to res, pač ni treba še posebej ugotavljati. Delavec dela 12 delavnikov, zasluček je majhen, a preživljati se mora povprečno trideset dni v mesecu. Rudar ima še povrh družino s tremi ali štirimi otroci in ženo, tako da odpade na vsakega doberšen del stradanja. Sedaj se temu izčrpanemu rudarju obeta še redukcija. Poleg stradanja še skrb za zadnji kosček kruha. To je res življenje, ki ni življenje. Za boljšo zaposlenje rudarjev se je podvzelo vse kar se je moglo.

Na potu okrevanja. Teška bolezen občinskega predsednika S. Klenovskega Jakobca je vzevirila vso trboveljsko javnost. Z radostjo pa beležimo veselo vest, da je na potu okrevanja. Zavratni boleznici se je uprl, kakor se je poprej mnogokrat uprl temnim silam, ki so hotele škodovati, kakor bolezen njegovemu organizmu, organizmu trboveljskega delavskega gibanja in skupnosti občanov. Iskreno mu želimo skorajšnjega okrevanja, da bo lahko nastopil svojo odgovornost polno službo, kjer ga težko pogrešamo.

Senovo pri Rajhenburgu

Zveza rudarjev Jugoslavije, podružnica na Senovem, sklicuje za nedeljo, dne 26. t. m. članski sestanke s pričetkom ob 10. uri dopoldan v Delavskem domu na Senovem. Dnevni red: 1. Položaj rudarjev, 2. Slučajnosti. Poroča s. Pliberšek iz Trbovelj. Ker je dnevni red zelo važen, z ozirom na predstoječo redukcijo pri TPD, je udeležba za člane obvezna, somišljeniki vabljeni. Odbor.

Kranj

Predavanje za nameščence in tekstilne mojstre. V nedeljo, dne 26. aprila t. l. se bo vršilo v dvorani hotela »Stara pošta« predavanje sodr. dr. Reismana o pravem položaju nameščencev s posebnim ozirom na tekstilne mojstre. Predavatelj se bo zlasti pečal z vprašanjem, jeli so tudi tekstilni mojstri zaščiteni kot nameščenci ali ne? ter o važnosti strokovne organizacije za name-

nast. meščanske šole. 3. Sreda, 22. aprila: Kako naj podpirajo starši svoje otroke pri učenju. A. Zerjav, nast. mešč. šole. 4. Četrtek, 23. aprila: Težkoče domače vzgoje pri dozorevanju mladini. S. Sila, prof. na gimn. 5. Sobota, 25. aprila: Bistvo in zdravljenje govornih motenj pri otrocih. V. Mazi, strok. učit. na gluhoemnični v Ljubljani. Začetek predavanj dnevno ob 20. uri. Vstopnine ni, za kritje stroškov se hvaležno sprejemajo prostovoljni prispevki. Starši, vzgojitelji in sploh vsi, ki se zanimajo za vzgojo, udeležite se brez izjeme navedenih predavanj! Koristila bodo Vam in Vaši deci.

Razprava o Kelnaričevi smrti. Minuli ponedeljek se je vršila pred tukajšnjim sodiščem razprava proti studencemu mojstru Leopoldu Kaučiču iz Gornje Radgone, pri kateremu je bil zaposlen pok. Avgust Kelnarič, ki je 17. aprila 1935 po 3-dnevnih grozovitih mukah preminul v zasutem vodnjaku. Obtoženi se je zagovarjal, da je Kelnariča pooblastil, da sme pod njegovim nadzorstvom opravljati za nekaj časa studenčna dela. Tudi kopanje vodnjaka na Pobrežju je obložen baje nadziral, pri čemur pa ni opazil, da bi ne bile varnostne naprave v redu. Kaučič je bil obsojen na dva meseca zapore radi prestopka zoper občno varnost ljudi.

Razprava proti morilcu Knapiču, ki je 12. februarja t. l. na državnem mostu umoril Terezijo Konradovo, se je vršila te dni pred mariborskim kazenskim senatom. Obtoženi je zanikal, da bi bil namenoma umoril pokojno in se zagovarjal, da je izvršil napad v skrajni razburjenosti. Razprava je bila preložena radi zaslišanja prič v Gracu o okolnosti, če je bil Knapič, ko je služboval v Avstriji, radi duševne zmedenosti v opazovalnici.

Dečji teden. Z ozirom na razpis ministrstva notranjih zadev z dne 25. marca 1936 se od 3. do 10. maja t. l. ne dovoljuje nobenih javnih manifestacij in zbirk, pač pa Jugoslovanski uniji za zaščito dece in družtvom ter ustanovam za zaščito in vzgojo dece, katera sodeluje pri prireditvah dečjega tedna.

Občni zbor esperantskega društva se bo vršil dne 23. t. m. s pričetkom ob 20. uri v hotelu »Orel«. Člani in prijatelji esperantskega jezika iskreno vabljeni.

Z nožem je zabodel nek neznan storilec v noči od nedelje na ponedeljek v Vetrinjski ulici trgovskega potnika Adolfa Pertinča. Poškodovani se zdravi v bolnici.

Akvizicija inseratov za »Mariborski teden«. Uprava »Mariborskega tedna« upozarja vse trgovske in gospodarske kroge, da ni pooblastila nikogar za akvizicijo kakršnihkoli inseratov za »Mariborski teden«. Ob priliki letošnjega jubilejnega »V. mariborskega tedna« namerava uprava sicer izdati reprezentativno revijo, vendar bo to storila v lastni režiji.

Mariborsko gledališče. Četrtek, dne 23. aprila ob 20. uri: »Direktor Čampa«. Red B.

ščence. Dostop ima vsak nameščenec, ki se želi spoznati z našo socialno zaščito. Začetek ob 9. uri dopoldne.

Kočevje

Iz revirja TPD. Nikdar si rudarji nismo mislili, niti sanjali, da bodo rudniki v Dravski banovini izgubili naročila. Delati smemo samo 2 do 3 dni tedensko. Obljubilo se nam je v raznih oblikah svobodo in blagostanje. Ali od besed do dejanj je daleč. — ZRJ podružnica v Kočevju je agila. So gotovi ljudje, ki naše delo oziroma organizacijo gledajo po strani. Posebno se odlikuje neki patron, ki je v pratikah zabeležen dne 29. junija vsakega leta. Kadar se spoddakne in pade, takrat nas kliče na pomoč, kakor hitro si opomore, pa bi ti najrajši vrst zavil. Toda še osel gre samo enkrat na led. Naše prepričanje je trdno, stalno, da ga tudi voda ne izpere, rja ne izje. Nikdar ne govorimo samo zato, da bi napravili kakšno zgago. Mnenja prečiščujemo, misli se križajo, vse

pa nas druži delo za napredek strokovne organizacije in izboljšanje našega položaja. Naše strokovno gibanje moramo izgraditi, da bo res lahko uspešno kljubovalo naskokom kapitalizma na pravice delavskega reda. Vse druge strokovničarje, oz. stanovničarja in njihove metode pa odklanjamo. Podajmo si roke vsi, ki smo izkoriščani! Nas je večina! Rudar.

Šoštanj

Delavsko pevsko društvo »Cankar« sklicuje za nedeljo, dne 26. t. m. ob 9. uri dopoldan v Zadrudnem domu važno sejo, za vse članstvo, z dnevnim redom: 1. Pozdrav in prečitavanje raznih dopisov ter pravil »Vzajemnosti«. 2. Pevske vaje in izleti. 3. Razno. — Dragi sodruhi, pridite sigurno in točno ob določen uri. Pripeljite seboj mladino, posebno pa žene, ki so voljne delati na kulturnem polju. — Vabimo tudi člane »Zarje« iz Pesje in Velenja k ustanovitvi »Vzajemnosti«. — Družnost!

Vsem naročnikom Delavske Politike. Poverjenik našega lista pobira naročnino in sprejema nove naročnike kakor tudi spremembe naslovov vsako soboto od 12. do 5. ure popoldne v Zadrudnem domu. — Prosimo vse naročnike, ki so z naročnino v zaostanku, zlasti tudi iz okolice, da se po možnosti zglasijo v soboto, dne 25. in nedeljo, dne 26. t. m. pri poverjeniku. Seboj naj prinesejo tudi potrdilo o plačani naročnini za zadnji mesec. Naročnikom, ki so v zaostanku z naročnino, bomo sicer primorani ustaviti nadaljnje pošiljanje lista, zaostalo naročnino pa strogo izterjati. Vse redno plačujoče naročnike pa prosimo, da odslej plačujejo naročnino v Zadrudnem domu, s čimer bodo znatno olajšali delo poverjeniku. Poverjenik.

Leše pri Prevaljah

Občni zbor »Rudarske zajednice«. V Lešah, kjer je svojčas bilo za rudarje obilo dela in s tem vsaj nekaj skromnega zaslužka, vlada danes beda in pomanjkanje. Ogromna rudniška posest s številnimi stavbami in stanovanjskimi hišami je bila nedavno tega prodana na dražbi. Rudarji bi bili danes prepuščeni na milost in nemilost usodi, ki tepe tisoče in milijone brezposelnih delavcev po svetu, ako bi ne bili pravočasno mislili na samopomoč. Ko je šlo z rudniškim podjetjem h koncu in rudarji niso prešli za svoje delo nobene mezde izplačane, so si ustanovili svojo zadrugo »Rudarsko zajednico«. Pod okriljem »Rudarske zajednice« kopljejo sedaj preostanke premoga in rijejo kakor krič pod zemljo. Kapital je zapustil pogorišče, lačni rudarji pa se borijo naprej za vsake kosček premoga. Kdor ne vidi položaja na licu mesta, si zamore le težko ustvariti sliko o trpljenju in naporih, ki jih morajo često premagati lačni rudarji, predno nakopljejo voz premoga, ki ga nato zopet le s težavo vnovčijo. V nedeljo, dne 19. t. m. je vodstvo »Rudarske zajednice« polagalo račune o poslovanju v minulem letu. Občni zbor je ob polnoštevilni udeležbi otvoril in vodil predsednik zadruga z. Koren, ki je podal tudi izčrpno poročilo o računskem zaključku. Posamezne postavke bilance je raztolmačil z. Topolovec, za kontrolo pa je poročal z. Stanovšek, ki je tudi predlagal razrešnico staremu odboru. Po izčrpi debati, v katero so posegli z. Jelenko, obratovodja, Sedej, Topolovec in drugi, je bila razrešnica soglasno sprejeta. V debati so zlasti povdarjali posamezni zadrugarji zasluge Delavske zbornice, osobito pa njenega tajnika z. Uratnika, ki se je mnogo prizadeval in pomagal pri ustvarjanju »Rudarske zajednice«. Nato je bilo v smislu pravil izvoljeno novo načelstvo in nadzorstvo zadruga. Načelstvo tvorijo z. Koren Pavel, Bah Ivan, Perovnik Anton, Gregor Pavel in Vranc Feliks. Nadzorstvo pa: Krebl Kristijan, Santic Rudolf, Dretnik Ivan, Jovan Ivan in Fuzir Rudolf. Občni zbor je pozdravil tudi s. Jelen iz Maribora, ki je v svojih izjavanjih zlasti naglašal potrebo složenega delovanja, da bo lahko »Rudarska zajednica« vršila vsjo težko nalogo. Ko so bila še pod točko razno rešena nekatera zadruga vprašanja, je predsednik z. Koren zaključil I. redni letni občni zbor »Rudarske zajednice«. — Po zaključku občnega zbora se je priglasilo 15 novih naročnikov na »Delavsko Politiko«. Za tiskovni sklad pa je daroval z. Sedej Din 10.—. Iskrena hvala!

nim revežem je treba predvsem dati kruha, možnost poštenega zaslužka, olajšati jim položaj v katerega niso prišli po svoji lastni krivdi, marveč po krivdi tistih, ki grabijo kapitale na njih račun in na njihovih hrbtih, izkoriščajo jih neusmiljeno.

Mi mišljenje zagrebškega proletarijata v celoti odobravamo. Zakaj, dovolj je perka, dovolj bede. Delovno ljudstvo Slovenije potrebuje pa splošne socialne zaščite. Gradbena podjetnost naj se pospešuje z zidavo narodu res koristnih domov in institucij, da se prepreči silna obolenja, da se delavstvo in reveži očuvajo lakote in mraza, katerim so neusmiljeno izpostavljeni. Naj se uveljavi splošna zahteva meščana, delavca in kmeta za razširitev bolnic, ki že dolgo ne ustrezajo zahtevi bolnikov. Dovolj priložnosti imajo tisti, ki imajo v svojih rokah ogromno bogastvo, da pomagajo najbednejšim, seveda ne z demagogijo, temveč z dejanjem. Puno.

Slabi zdravniki so antimarksisti

Lajk sem. Ne torej zdravnik. Slišal sem pa že večkrat, da ima vsaka bolezen svoj izvor, svoj vzrok. Če bi vzroka ne bilo, bi tudi bolezen ne nastopila. Zato tudi verujem zdravnikom, ki pravijo, da je treba pri vsaki bolezni preprečiti ali pa odstraniti izvor ali vzrok, pa se bolezen ne pojavi ali pa mine. Tako mi pravi tudi skromna logika in pamet.

Nekateri socialni zdravniki, ki hočejo ozdraviti človeško družbo, so pa drugačnega mnenja. Prav dobro vedo, da je človeška družba smrtno bolna. Poznajo bolezen in vzroke bolezni. Vedo, da ogromni del telesa človeške družbe ne dobiva za življenje potrebne hrane in da zaradi tega odmirajo ti deli, kar končno pomeni konec družbe. Še noben zdravnik ni skušal ohraniti pri življenju samo glave, samih rok ali nog, ampak vedno celega človeka. Bedast bi bil, če bi kaj takega poizkušal.

Socialni zdravniki družabnega sistema so pa čisto drugačnega mnenja. Odkrili so posebnega bacila, ki mu dajejo tri imena. Kadar hočejo biti vpljudni, ga imenujejo »socializem«, če so ljudi, ga imenujejo »marksizem«, če so pa prav razkazeni, ga imenujejo »komunizem«. Tega bacila je treba pobiti, pa bo konec socialne bede, pravijo. Tudi zdravniki pravijo tako. Širjenje bacilov je treba preprečiti, uničiti jih, pa ne bo več kužnih bolezni, ki jih povzročijo. Da ne bo malarije, mrzlice, je treba odpraviti močvirja, v katerih žive hudobni komarji, ki širijo bacile bolezni. V vseh drugih primerih je treba storiti isto. Proč z bacili, da ostane človekov organizem zdrav.

Družba je tudi organizem, ki bo-leha na tem, da eni deli telesa dobivajo dovolj in preveč hrane, drugi pa premalo ali celo nič. Zato pa organizem peša. Njegov trebuh je sit.

Svoboden časopis je na vse strani odprto oko ljudstva, vteleseno zagnanje ljudstva do samega sebe, govoreča vez, ki veže posameznika z ljudstvom in državo, vtelesena kultura, ki materialne boje osvetljuje kot duhovne boje in idealizira njih surovo materialno obliko. Svoboden časopis je brezobzirna izpoved ljudstva pred samim seboj in znano je, da je samozpoved odresilna. Svoboden časopis je duhovno ogledalo, v katerem vidi ljudstvo samo sebe, in samoopazovanje pa je prvi pogoj modrosti. Svoboden časopis je politični duh, ki lahko pride v vsako bajto.

Karl Marx.

Utrditev Dardanell

Turčija predlaga revizijo pogodbe.

Tam pri Carigradu v Turčiji je morska ožina Dardanelle (Bosporus), ki veže Jonsko, Sredozemsko in Črno morje. Pred vojno se je bila leta in leta borba za to ožino, ki je bila prepovedana za vojne ladje. Po vojni je bila demilitarizirana, to je porušene so bile močne utrdbe. V zmislu lavzan. pogodbe so prevzele jamstvo za varnost te ožine Francija, Anglija, Italija in Japonska, češ, da jo bodo ščitile z vsemi sredstvi, ki jih sklene Društvo narodov.

Turčija ne vidi več te varnosti. Japonska je izstopila iz Društva narodov, Italija pa noče biti zvesta lokarnski pogodbi, ki jo je kršila Nemčija. Če se ne ukinejo sankcije proti njej. Zato je poslala Društvu narodov in signatarnim državam predlog, da Društvo narodov zopet dovoli utrditev Dardanell, kar bi veljalo do 40 milijard dinarjev.

Velike države Anglija, Francija in Rusija baje ne bodo nasprotovale predlogu. Utrditev se nanaša na ožino Marmarsko morje in otoka Imbros in Tenedos.

S tem se bo zopet izpopolnil pas nepremagljivih trdnjav.

se redi; roke, glava, noge pa hirajo, ker ne dobivajo potrebne hrane. Pita se samo trebuh, drugi deli telesa ali družbe, ki naporno delajo, pa stradajo in hirajo. Ogromne trume nezaposlenih in slabo plačanih delavcev so ti deli. In naravni nagon je sila, da kriče po kruhu, da je treba kruh socializirati in komunistirati, da tudi oni dobe svoj potreben delež, da bodo mogli živeti in vršiti svojo življensko nalogo. Vsi, delavci, mali kmeti, obrtniki in intelektualci kriče po skupnem kruhu, ne iz objestnosti, ampak zato, ker kruha nimajo, ker nimajo pogojev, da bi se ohranili pri življenju.

Tedaj pa pridejo socialni zdravniki in preganjajo bacil, ki ga imenujejo socializem, marksizem in komunizem, češ, ta je kriv, da družba propada in umira. Zavežimo jezike, zamašimo široko usta kričačev, da pogine bacil in sreča bo zasijala na svetu. Upostavimo diktaturo, avtoritativnost zadovoljnih trebuhov in bacil pogine. Če pogine bacil, ne bo več nevarnosti.

Kako so naivni ti zdravniki ali pa tisti, ki jim verujejo. Le neumna lahkovernost ali nesramna demagogija se lahko zadovoljita s preganjanjem besed, ki so popolnoma nedolžne, le besede, katerih odprava dejanskega stanja ne more odpraviti.

Pameten zdravnik napravi drugače. On hoče in želi dati bolniku to, kar potrebuje, da ozdravi, da živi; odpravi vzroke, uniči izvore bolezni.

Ljudje hočejo živeti in imajo pravico do življenja. Omogočiti se jim mora življenje, dati potrebne pomočke za življenje. Odpraviti pa kapitalistični sistem, ki je močvirje, v katerem umira milijone ljudi. Proč z močvirjem, pa ljudje ne bodo kričali več po kruhu.

In tega demagogi ne marajo!

Mezdni davek v Nemčiji zvišan za 60 odstotkov

Nacisti v Nemčiji so 1935 davčno zakonodajo izpremenili. Pred izpremembo je vlada izjavljala, da izprememba ne pomeni v obdavčenju širokih množic in zlasti mezd nikakršnega poslabšanja. Sedaj pa poglejmo številke.

Od 1. aprila do 31. decembra 1934 so znašali davki 6100 milijonov mark, dočim je ta davek za isti čas 1935 znašal 7200 milijonov mark. Davek je narasel zaradi konjunktura v oboroževalni industriji. V istem času je pa porasel mezdni davek od 609 na 1013 milijonov mark (ali za Din 7,6 milijard). Ker je pa število zaposlenih poraslo le za okroglo 700.000, tedaj znači to, da se je mezdni davek zvišal skoraj za 60 odstotkov.

Dejansko je delavec v času od aprila do decembra 1934 plačal le 41 mark meznega davka povprečno, dočim ga je plačal v istem času 1935 skoraj 65 mark.

Pariški list dostavlja, da pa plače v tej dobi niso naraščale, ampak padale in se je življenje podražilo, moramo dobiti pač lepo sliko o »socialno-politični zakonodaji« nemške nacistične stranke.

Posnemajte! S. Čeratin Anton iz Preserje je zbral na nabiralni poli Din 53.— za tiskovni sklad. Vsem darovalcem iskrena hvala.

VABILO

na redni občni zbor Splošne delavske gospodarske zadruge »Železničarski dom« v Ljubljani, ki se bo vršil v nedeljo, dne 10. maja t. l. ob 8. uri zjutraj v zadržnih prostorih v Ljubljani, Novi trg št. 2.

Dnevni red:

- odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora;
- poročilo načelstva;
- poročilo nadzorstva;
- odobritev bilance;
- volitev novega načelstva in nadzorstva;
- razno.

Načelstvo.

Delavski pravni svetovalec

Mezda rudarjev v bolezni.

Paragraf 1154 b o. d. z. še velja. Vprašanje: Ali je z razveljavitvijo paragrafa 219 o. z. zgubljena vsa mezda rudarjev v bolezni, ali pa morda še velja paragraf 1154 b o. d. z.? Odgovor: Paragraf 219 obrtnega zakona je z novim finančnim zakonom razveljaven za rudarje in sicer za vse rudarje v zasebnih in državnih rudnikih. Informacije, da za rudarje v zasebnih rudnikih paragraf 219 o. z. še ni definitivno izgubljen, so neresnične. Ni pa še s tem rečeno, da rudarji v slučaju bolezni nimajo nobene pravice na plačilo mezde. Do sprejetja novega obrtnega zakona in s tem paragrafa 219 o. z., je veljalo glede plačila v bolezni za rudarje in vse druge delavce določilo paragrafa 1154 b obsega državlanskega zakonika. Tudi to določilo pravi dobesedno enako kot paragraf 219 o. z., da mora dobiti službojemnik plačilo v slučaju bolezni ali nezgode za en teden in če je zadržan opravljati službo brez svoje krivde iz drugih tehničnih razlogov, ki se tičejo njegove osebe. Razlika je le ta, da sme delodajalec po tem določilu delavcu odtegniti zneske, od tedenske mezde, ki jih je delavec v tem tednu dobil na podlagi javno-

pravnega zavarovanja, torej bodisi od Bratovske skladnice ali bolniške blagajne OUZD.

Novi obrtni zakon izrecno določa, kateri drugi zakoni so razveljavljeni z nastopom veljavnosti obrtnega zakona. Nobeno določilo obsega državlanskega zakona, zlasti ne iz 26. poglavja o pogodbah glede službovanja, torej tudi paragrafa 1154 b, pa ni z obrtnim zakonom izrecno razveljavljen. Očividno so predlagatelji člena 86 t. 9 novega finančnega zakona, ki so predlagali ukinitve veljavnosti paragrafa 219 o. z. za rudarje, v naglici na to pozabili. Vsled tega velja za rudarje in vse, ki so zavarovani pri Bratovskih skladnicah, v področju Dravske banovine in Dalmacije, kjer še velja avstrijski o. d. z., tudi določilo 1154 b o. d. z. V slučaju izenačenja zakonodaje so torej napravili zopet novo neenakost v socialni zakonodaji, ker so sedaj rudarji izven Dravske banovine in Dalmacije v bolezni slabše zaščiteni, ko za nje ne velja 1154 b o. d. z. in imajo torej tam v bolezni od 1. aprila 1936 naprej pravico samo na hranarino, ne pa tudi na mezdo.

Razno

Kaj je z izplačilom hranilnih vlog bivše avstrijske poštne hranilnice na Dunaju? Sedemnajst let je že poteklo, odkar je vojna minila, a ta zadeva je še vedno na mrtvi točki. Koliko je še danes ljudi, ki so za časa Avstrije v dobri nadi štedili groš za grošem in nosili v poštno hranilnico, da bodo imeli za starost. Starost je prišla in z njo revščina, a njihov pristradan denar je kdo ve kje in kdo ve v kakšne svrhe služi. Pač pa se je leta 1928. na pobudo in intervencijo takratnega našega nar. poslanca s. Petejana razglasilo po vseh občinah in poštah, da kdor ima terjatve do bivše poštne hranilnice na Dunaju, naj predloži tozadevne dokumente. Seveda je morala vsaka vloga biti kolkovana s kolekom v znesku Din 27.— V l. 1929. je bilo še enkrat razglašeno, da je do 1. septembra 1929 zadnji rok za priglasev. In od tedaj spi cela zadeva. Ker je pa prizadetih na tisoče ljudi in ni glas posameznika nikjer upoštevan, se je veliko teh interesentov združilo v »Društvo za zaščito interesov vlagateljev bivše avstrijske poštne hranilnice v Ljubljani«. Vemo, da je še dosti interesentov, ki za to društvo ne vedo, zato jih opozarjamo, da se priglasijo k omenjenemu društvu in tako skupno dosežemo skrajšnje izplačilo naših hranilnih vlog.

Vladimir baron Giesel von Gieslingen je umrl v Salzburgu v 76. letu starosti. Ob izbruhu svetovne vojne je bil baron Giesel poslanik v Beogradu. Z ozirom na sarajevski umor je Avstrija stavila Srbiji nespremljive pogoje kot satifikacijo. Kaznovanje krivcev in avstrijsko žandarmerijo ter gospodarsko eksploatacijo. Baron Giesel je ta ultimat izročil srbski vladi, ki ga ni mogla sprejeti. Tako je pričela vojna, ki je postala končno svetovna.

Društvo stanovanjskih najemnikov v Ljubljani je zahtevalo na občnem zboru, da naj vlada da banovinar nam pooblastilo, da smejo odrediti višino stanovanjskih najemnin.

Anglež se pritožuje proti naši poštni birokraciji. List »South Slav Herald« v Beogradu poroča o krizih in težavah majhne poštne pošiljke v Ameriko. Tri gramofonske plošče (narodne pesmi) je hotel poslati mož predavateljici v Zedinjenih državah za predavanja o Jugoslaviji. Kupil je plošče, ki mu jih je trgovec zavlil v močan zavojni papir in povezal. Odsel je na glavno pošto, tam so mu povedali, da pošiljk v inozemstvo ne pošiljajo. Gre naj na pošto pri železniški postaji.

ji. Tam je izpraševal od okna do okna, kje prevzamejo pošiljko, toda pošiljali so ga od okna do okna in končno so mu povedali, da mora oddati zavojček na postajni carinarnici. Tam zopet zavoj ni bil pravi. Kupiti je moral platno (dobil je vrečevino). Ko je to opravil, so mu naročili, da mora biti zavoj sešit, ne povezan. Le za carinarnico mora pustiti odprtino. Ponižno in pohlevno je vse to opravil. Toda še ni dovolj. Sedaj mora izpolniti še sedem carinskih deklaracij. Tudi to je storil. Ko je vprašal za poštno stroške, so mu povedali, da znašajo 107 dinarjev, to je še nekaj več kakor je blago vredno. Takih uslug pritožitelj predavateljem ne bo več delal.

Kenibal postal doktor prava. V Oxfordu je promoviral za doktorja prava neki Hauaka, domačin iz otočja Fidži v Tihem oceanu, ki se je še kot otrok udeleževal s svojim očetom ljudozrskih pojedini, pri katerih so člani njegovega plemena povzivali ubiti sovražnike. Ko je bil njegov oče kot plemenski poglavar kaznovan od angleških oblasti s smrtjo, sta zapuščenega dečka vzela dva angleška zakonca s seboj na Anglesko in sta ga dala študirati, ker je kazal izredno nadarjenost. To je zopet nov dokaz, da načelo o superiornosti posameznih ras ne drži.

Zanimivosti za vsakega

Lenoba je bolezen

Zdravniška veda zelo hitro napreduje in tako je uvrstila v oficijelno patologijo povsem neupravičeno dve novi bolezni. Prva je lenoba, eden izmed sedmih poglavitnih grehov. Doslej smo mislili, da je lenoba več ali manj prehodni odpor do dela, ki pa ima izključno moralno podlago. Zdaj se je pa izkazalo, da ni tako. Eden najboljših angleških zdravnikov zatrjuje, da gre za kronično bolezen izvirajočo iz lahke možganske in mišične paralize. Če se bo znanosti posrečilo izolirati strup, ki ga izloča ta bolezen v človeškem telesu, bo kaj lahko odkriti protistrup in potem bodo tudi največji lenuhi ozdravljivi, pravi angleški zdravnik. In tako hoče v trenutku, ko morajo množice brezposelnih po vsem svetu živeti v brezdolju, ta dobričina privedi stotisoče po delu hrepenečih ljudi pred vrata neobratujočih tovarn.

Druga bolezen je starost, kar pa v splošnem ni nič novega. Nov je samo način zdravljenja te bolezni, kakor ga predlaga dunajski zdravnik dr. Porges. Izguba elastičnosti ožilja, ki je značilna za starost, baje ni posledica visokega števila let, temveč dednosti, posredne ali neposredne. Ta bolezen se da lečiti s pravilno prehrano. Večina bolezni starega človeka je baje čisto fizična posledica debelosti, revmatizem pa zakrivi prevelika teža telesa. Poleg tega star človek rad misli na bolezni, o katerih je slišal, a strah, kaj pogosto sugestivno, je vzrok pogloma naraščajočega zla. Treba je torej paziti, da se človek preveč ne zredi, da ohrani duševno ravnotežje in da odganja od sebe strah, pa lahko dočaka visoko starost.

ZAHVALA

Za premnoge izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti našega

ROBERTA PRAŠNIKAR, pleskar drž. žel.

kakor za mnogoštevilno cvetje in vsem, ki so ga v tako lepem številu spremljali na zadnji poti izrekamo najiskrenejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo DPD »Frohsinn« za odpetje žalostink.

Maribor, dne 19. aprila 1936

Žalujoči ostali.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324